

+ 1 oktober 2017
M 26^e zondag, jaar A
PAXMt. 21,28-32

Veelgeliefden,

Een man had twee zonen. Als we er op letten, is er in de Schrift erg vaak sprake van twee zonen. Het meest bekende voorbeeld is de parabel van de verloren zoon. Net als in de vergelijking van vandaag gaat het daar om een oudste zoon die gehoorzaam aan zijn vader lijkt, maar ten diepste van die vader vervreemd is: hij zegt ja, maar doet nee. En er is een jongste, een flierefluiter, die weliswaar alles verbrast, maar tot inkeer komt. De oudste die de eerste rechten heeft, geeft geen gehoor aan de wensen van de vader, terwijl de jongste die er op los leeft, zich bekeert en gerechtvaardigd wordt. Het gaat om een tegenstelling waarbij de één beweert de uitverkoren oudste te zijn – in ons evangelie is dit een beeld voor de Farizeeën en wetgeleerden –, en de ander door zijn bekering de rechten van de oudste overneemt, – in ons evangelie de tollenaars en ontuchtige vrouwen. Maar voor de evangelist speelt bij deze woorden van Jezus ook de tegenstelling tussen het uitverkoren joodse volk en de heidense christenen op de achtergrond mee. Doordat de oudste zoon van Abraham, het joodse volk, de Messias heeft afgewezen, zijn zijn rechten overgegaan op de jongste, de nieuwe synagoge, de Kerk. Dit betekent niet dat de oudste zoon van het heil is uitgesloten. Als hij zich bekeert, kan hij zijn rechten terugkrijgen.

Een man had twee zonen. De een zegt “ja”, maar doet het niet; de ander zegt “nee”, maar bedenkt zich en doet het alsnog. Bij sommige parabellen hebben we moeite om deze te begrijpen, maar de vergelijking die Jezus ons vandaag voorhoudt, is direct inzichtelijk. We herkennen de situatie en zien het om ons heen gebeuren. En als we eerlijk zijn moeten we bekennen dat het verhaal inzichtelijk is omdat wij zelf niet veel anders zijn.

We horen maar over twee mogelijkheden en vragen ons misschien af waar de zoon is die “ja” zegt en het ook doet, of de zoon die “nee” zegt en het ook niet doet. Dat zijn als het ware twee uiterste situaties: een ideale en een slechte. Een heilige en een schurk. Meestal zijn wij iets daar tussenin, tussen heiligheid en verdorvenheid, tussen goedheid en zondigheid. Vandaar dat Jezus zich hier terecht beperkt tot deze twee zonen. De eerste zegt “ja”, maar doet het niet. Er staat niet vermeldt waarom hij het niet doet. Misschien is hij het vergeten of is er iets tussen gekomen of had hij geen zin en zei ‘ja’ om van het gezeur af te zijn. Allemaal situaties die we herkennen uit ons eigen leven. Maar hopelijk herkennen we ons ook in de tweede zoon: hij heeft geen zin en zegt eerlijk “nee”, maar komt tot bezinning.

Jezus zegt het heel scherp tegen de Farizeeën: *De tollenaars en de ontuchtige vrouwen gaan eerder dan gij het Rijk Gods binnen.* Waarom? Jezus wil toch niet zeggen: hoe meer we zondigen hoe beter? Nee, het verschil tussen de Farizeeën en de tollenaars is dat de tweeden weten dat ze zondaars zijn en de eersten menen zonder zonde te zijn. Juist de grote zondaars zijn zich vaak beter bewust van hun zondigheid en zwakheid, terwijl de ogenschijnlijk kleinere zondaars eerder menen gerechtvaardigd te zijn en zo zich juist afsluiten voor de vergeving.

Wij hebben dus geen enkele reden om ons te kort gedaan te voelen, als de tollenaars en de ontuchtige vrouwen eerder het Rijk Gods binnen gaan. Allereerst omdat wij

zelf ook zondaars zijn. Verheugen we ons erover dat God zondaars roept; dat Hij niet gekomen is om rechtvaardigen maar zondaars te roepen. Want niet de gezonden maar de zieken hebben een dokter nodig. En als we dan – ten onrechte – menen dat wij geen dokter nodig hebben, dat wij geen zondaars zijn, dat wij rechtvaardig zijn, laten we dit dan waarmaken door onze vreugde over de bekering van de zondaars. De echte oudste, degene die “ja” zegt en het ook wil doen, zal zich toch verheugen over de terugkeer van de jongste, verloren zoon die eerst “nee” heeft gezegd maar nu alsnog ‘ja’ doet.

Jezus houdt ons voor dat ons “ja” echt “ja” moet zijn en dat we ons “nee” moeten omvormen tot “ja”. Hebben we niet vaak een te grote mond waardoor we te snel “ja” zeggen? Iets beloven en menen dat we iets wel even doen? Maar uiteindelijk, als het erop aankomt, doen we ‘nee’.

Er is een andere, moderne parabel die ons dat voorhoudt. Een geestelijk zat voor zijn raam en riep een man binnen. Deze vroeg hij: “Als je een dikke portemonnee zou vinden met daarin het adres van de eigenaar, zou je die beurs dan teruggeven aan de eigenaar?” De man antwoordde: “Ja, zeker, dat zou ik doen.” En de geestelijke antwoordde: “Jij bent een hypocriet.” Hij liet een volgende binnenkomen en vroeg hetzelfde. Deze antwoordde: “Nee, ik zou de portemonnee houden.” En de geestelijke antwoordde: “Jij bent een schurk.” Toen riep hij een derde man binnen en hij kreeg als antwoord op zijn vraag: “Ik hoop dat God mij dan de genade zal geven om de beurs terug te brengen.”

Dat is de juiste houding: we moeten hopen dat we de genade krijgen om het goede te doen. Laten we “ja” zeggen tegen God, maar met het nederige besef dat het van Hem afhangt of we het kunnen volbrengen. Als we op God vertrouwen zullen we zeker de kracht krijgen om het ook te doen.